

NOVIČAS

Oredništvo in upravnništvo v Koprniku
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnništva št. 228 —

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— **DELA VSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Memento.

Dunajske množice so zopet enkrat šle na ulice. Gospodarsko stanje avstrijske republike je obupno, država je skoro bankrotna, valuta avstrijske krone se približuje ničli. Toda posledice tega stanja ne čuti nihče drugi kakor delavec, državni uslužbenci in inteligentni proletarijat, bogatini pa ne samo da živijo kakor poprej, ampak delajo ogromne profite kakor bi jih pred vojsko nikoli ne mogli. Kapitalizem vleče milijarske dobičke iz položaja, ki druge peha v čezdalje večjo siromašino. To ne more biti naravno. Če je vsa država na slabih nogah, naj vsi enakomerno nosijo posledice; vsi naj marljivo delajo, štedijo in doprinesajo žrtve, da se položaj izboljša! Če pa naj eni garajo, stradajo in hodijo v cunjah, drugi pa za pravljajo od ljudskega dela za državo proizvedene in prihranjene dobrine, verjeto, v svrhu trenutnega obogatitja spekulirajo z devizo in valuto, se zalivajo s šampanjem in uganjajo po lačnem Dunaju orgije požeruštva in iz prenasitenih želodec izvirajoče pohote, potem mora biti ljudskega potrpljenja enkrat konec. Ljudje delajo in nosijo radevolje breme, na, katera jim nalaga država, se zadovolje zaradi splošnega blaga z manjšimi plačili nego je potrebna za dostojno življenje, doprinesajo žrtve, da bi se opomoglo državno gospodarstvo — ti spekulanti, borzjanci, valutensiberji in navijači cen pa se vedejo kakor ona gnjusna žival, ki je zlegla mati v živo meso drugega bitja, katerega potem razjeda in izsesava, dokler ni čisto zjedeno in izpito. Tako ti ljudje delajo z državo. In teh da ne bi enkrat zadel srd ljudstva?! Ti se imajo pravico pritoževati, če se dvigne tisoč rok od obupa razdvijanih revežev, da jih potegnejo na kandelaber?! Ti se potem pritožujete, če da jih je množica slekla do nagega in jim potrgala kožuhe raz izpitana telesa! Res je, pri takih prilikah se pomešajo med množico tudi zločinski elementi, postopaci in tatovi, toda so li oni manjši zločinci, ki se celo svoje življenje pitajo od krvi in potnih srag ljudstva? En zločinec je v dragem kožuhu, drugi v raztrganem jopicu. Oba sta pa vzklila iz iste ga blata sodobne kapitalistične družbe.

Seveda s takimi demonstracijami, izgredi in naravnimi izbruhli ljudske jeze ni veliko pomagano. Velikokrat je potem še huje, kajti krvosesi znajo tudi iz tega več korist. Kapitalistični stroj melje naprej in naprej, ker ljudje ostajajo vedno isti. Novi družabni red se more sezidati le na poštenju, notranjem socialnem smislu, velikem duševnem preobratu. Iz tega pa se seveda ne sme zopet sklepati, da za dosego tega cilja ni nič drugega potrebno nego svoje vrste moralno pridigarstvo, ampak tisti, ki imajo v državi v rokah moč, inteligenco, visok položaj in druge zaslužene in nezaslužene darove, morajo ustvarjati obenem najugodnejše socialne pogoje za tak preobrat: sami morajo v prvi vrsti biti preinjeni tega novega duha, ga uveljaviti v postavodaji, ga takorekoč uteleševati v družabnem organizmu. Od teh, ki stoje na čelu, je največ odvisno; oni nosijo največjo odgovornost, nanje, baš na vodilno inteligenco v državi, pa pade tudi srd in jeza ljudstva, kadar prikipijo stvari do vrhunca in se razvname splošni požar.

Ti so tisti, ki bi morali pomisliti, da se vedno stojimo na vulkanu. On je samo za kratko pavzo utihnili. Zato se strezimo, mogel biti novi izbruh. Zato se strezimo v predzadnjem trenutku. Ako ne bodo vsi delali, vsi varčevali, vsi enako nosili težo dneva in položaja, ako ne bomo vsi doprinesli žrtve za državo, za družbo, potem nam ne pomaga ne ustava, ne zakoni, ne parlamenti, ne samouprave, nič — vedno nagelje bomo drvili k prepadu.

Brezposelnost v Kanadi

Belgrad, 2. dec. Naš častni konzulat v Montrealu (Kanada) poroča: V Kanadi vlada velikanska brezposelnost radi gospodarske krize, v kateri se dežela nahaja. Preko pol milijona delavcev je tu brez posla. Delavci se opozarjajo na to, naj ne hodijo iskati dela v Kanado, kjer bi ga gotovo ne našli.

»Novi čas« v vsako hišo!

Boj za delausko zavarovanje.

Dr. Kukovec za 10 urni delavnik.

Belgrad, 2. decembra. V današnji seji zakonodajnega odbora je bila končnoveljavno rešena naredba ministrstva za šume in rude, glasom katere se uvrščajo gozdni čuvaji v uradniške kategorije. Nato je prišel na vrsto zakon o delavskem zavarovanju. Minister za socialno politiko dr. Kukovec je podal naslednje poročilo: So trije načrti v treh skupinah, ki ima vsaka zase zopet večje število raznih odredkov, ki so združeni vsi skupaj in predlagani kot en zakonski načrt. Tu je 1. zavarovanje delavcev, 2. zaščita delavcev in 3. inšpekcija dela. Minister veli, da je sprejel sistem, ki je veljal za največji del našega sedanjega ozemlja, v Vojvodini, Hrvatski in Slavoniji, ker se zdi, da je ta sistem modernjši, kakor sistem v Sloveniji in Dalmaciji. Tu so imeli delavci dve tretjini uprave v svojih rokah, eno tretjino pa delodajalci, dočim je na Hrvatskem in Slavoniji veljala pariteta. Minister pravi, da je v sporazumu z zastopniki delavskih zbornic (Kdo je bil to?) sprejel drugi princip, ker morajo oni, ki plačujejo, t. j. delodajalci, imeti enako pravico pri ravnanju z denarjem za zavarovanje delavcev.

Druga skupina predloženih zakonov se tiče zaščite delavcev. Tu so odredbe, ki so obstojale dosedaj, koncentrirane v eno uredbo, ker so iste stvari. Ta uredba o zaščiti delavcev se tiče v prvi vrsti delovnega časa. Potrebno je, da se sedaj sprejme deseturni delovni čas. Samo v tvorniških in rudniških velepodjetjih se obdržijo osemurno delo. Druga institucija, ki jo vsebuje ta zakon o zaščiti delavcev, je delavska zbornica. V Srbiji je ta institucija že obstojala in se je raztegnila na vse kraje. Predložena institucija delavska borza, je organizirana in unificirana, kolikor je mogoče.

Tretja materija je obravnavana pod naslovom: inšpekcija dela. Ta inšpekcija ima za sedaj smoter, da brani delavce izkoriščanja. Gre za tem, da regulira delovni čas, regulira delo žensk, otrok in mladine ter nedeljski odmor, ki je običajen v vsej državi.

Boj za korita.

Žerjav — socialni minister...

Belgrad, 3. dec. (Izv.) Včerajšnji dan ne samo da ni prinesel rešitve dolgotrajne krize, temveč je iznova poostil položaj in spravljal vladno koalicijo v novo krizo. Radikaleci so vsled sklepov demokratskega kluba nezadovoljni in povsem odkrito nastopajo proti demokratom, ki jim očitajo nelojalnost.

Predsednik demokratskega kluba Davidović je včeraj obiskal predsednika radikalnega kluba dr. Stojanovića in mu sporočil sklepe demokratskega kluba glede oseb, ki pridejo v poštev pri sestavi vlade. Nadalje mu je sporočil zahtevo demokratov, da se mora čimprej skleniti zakon o likvidaciji agrarnih odnosov v celi državi. Kot garancijo, da se bo ta zakon izpeljal, zahtevajo demokrati, da jim radikalc prepustijo ministrstvo agrarne reforme. Nadalje zahtevajo demokrati pariteto v vladi in zasedbo ministrstva zunanjih zadev. Stojanović je izjavil, da je izključeno, da bi radikalc te pogoje sprejeli, vendar jih bo sporočil klubu.

Po sestanku je Stojanović odšel k Pašiću in mu sporočil demokratske zahteve. Pašić je bil zelo vznemirjen in očitno ozlovoljen.

Pašić je takoj nato odšel na dvor h kralju, da ga informira o položaju. V krogih, ki stoje blizu Pašiću, so mnenja, da bo tekom današnjega dne padla odločitev. Ni izključeno, da ne bi Pašić ponovno podal demisijsko. Vendar je malo verjetnosti, da bi jo kralj vsled zamotanosti položaja sprejel.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 3. decembra. (Izv.) V prostem prometu so danes predpoldne veljali sledeči kurzi: Berlin 118, Italija 11.60—11.65, New York 272, Pariz 20.25, Praga 307, Dunaj 3.70, Zürich 53.75.

V debati izjavijo socialni demokrat Divac, radikalec dr. Marković, zemljoradnik Moskovljević, samostojnik Drofenik, da bodo načelno glasovali za zakon. Dr. Šimrak protestira proti postopanju lastnikov proti delavcem, posebno v Bosni. Izrazi željo, da se o tem sklepa v zakonodajnem odboru. Ne strinja se z dr. Markovićem, da bi se zavarovanje za starost, smrt in bolezen zavlačevalo. V imenu Jugoslovanskega kluba izjavi, da bo glasoval v načelu za.

Dr. Hohnjec v svojem govoru naglašal, da se pod krinko boja proti komunistom preganjajo nekomunistične delavske organizacije. Smatra, da mora ta zakon rešiti zakonodajni odbor. Stališče njegove stranke je, da se to zavarovanje razširi tudi na poljedelske delavce-najemnike. — Minister za soc. politiko dr. Kukovec izjavi, da pristaja na stališče dr. Markovića, da je treba nekatere institucije, kakor n. pr. invalidsko zavarovanje, izločiti in potem sprejeti z resolucijo, da to stvar reši plebnum zakonodajne skupščine. Kar se tiče krateke želje, da bi ta zakon obsegal tudi poljedelske najemnike, misli, da ta organizacija še ni tako razvita, da bi mogla biti sprejeta v to uredbo. Poročevalec g. Čubrović izjavi: Kar se tiče vložkov delodajalcev, so ti minimalni. Za slučaj bolezni znašajo 3 1/2%, za nesrečo 2%, za starost 1 1/4%, delodajalci pa imajo samo velik interes na tem, da se normalno dela in da se poveča produkcija in s tem blagostanje v državi. Smatra, da za sedaj ni potrebno, da se v ta zakon sprejmejo tudi poljedelski zakoni, ker so drugačne narave. — Pri glasovanju je bila uredba sprejeta.

V popoldanski seji se je vršila podrobna razprava o delavskem zavarovanju ter so bili sprejeti členi od 1—16. Pri členu 6 se je sprejel dodatek, da se razširi obvezno delavsko zavarovanje tudi na stalne kmečke delavce in posle. Načelo paritete v zastopstva je ostalo, dasi so ga skušali poslanci Šimrak in drugi izpodbiti. — Razprava se nadaljuje danes.

Po sestanku obeh predsednikov je imel demokratski klub sejo. Razpravljali so o situaciji. Govorniki so naglašali nezadovoljnost demokratov, ker radikalc niso takoj sprejeli njihovih predlogov in zahtev. Razgovarjali so se o ministrstvu policije, vendar se niso mogli zediniti. Glede kandidatov so sklenili, da bo prevzel Rafajlović ministrstvo ver, dr. Žerjav ministrstvo za socialno politiko, dr. Krstelj šume in rude. Pribičević bo v slučaju, da radikalc zahtevajo njegovo odstranitev iz vodstva policije, prevzel prosveto, Davidović policijo. Seja je bila jasen dokaz, da hočejo demokrati na vsak način ostati v vladi.

Istočasno je imel tudi radikalni klub svojo sejo. Predsednik Aca Stojanović je referiral o zahtevah demokratov. Radikalc so vsled teh demokratskih zahtev ogroženi. Govorniki so ostro napadali demokrate, ki so prelomili obljubo, da ne bodo več kandidirali Pribičevića za ministra policije. Obsojali so demokratsko demagogijo z agrarno reformo in soglasno odbili njihovo zahtevo po ministrstvu za agrarno reformo. Pašić ni bil pri seji navzoč.

Belgrad, 3. decembra. (Izv.) Včeraj je dr. Spaho obiskal ministrskega predsednika Pašića, da se pri njem informira o poteku vladne krize. Temu koraku dr. Spahe se v političnih krogih ne pripisuje nobene važnosti, ker je jasno, da bodo muslimani in samostojni storili to, kar bodo radikalc in demokrati sklenili med seboj.

Zürich, 3. decembra. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 0.75, Berlin 2.20, Italija 2210, London 2111, New York 522, Pariz 3780, Praga 5.70, Dunaj 0.15, nežig. avstr. krona 0.10, Zagreb 1.80, Varšava 0.15.

Politični dogodki.

+ Po krivem posamec. Verifikacijski odbor je ugotovil, da je dobil samostojnež Ivan Kirbis poslanski mandat je vsled napadnega štetja glasov. Na njegovo mesto pride kot poslanec g. Skoberne od SLS.

+ Mamonov sluga. »Jutro« se je zelo vznemirilo radi večerajšnjega našega članka, ki smo ga naslovili: »V mamonovi službi«. V izredno krepkih izrazih — lahko bi rekli tudi v surovih — napada to glasilo slovenskih mamonistov naš list. Očita nam, da smo o zadnjih aretacijah v Ljubljani poročali »činavsko zavito«, govori o »zvaranju javnosti«, »činavščini«, »hlapčevanju« itd., na koncu pa pravi: »Če ne bo Novi čas take tuho, mu bomo še kaj več povedali.« — Kratek odgovor brez jeze in strasti, kakoruna sili na dan iz predalov »Jutra«. Mi nismo zamolčali v svojem poročilu prav nobene stvari in nobenega zavoda in tudi ne tega, kako službo je kdo prizadevil v kakem zavodu opravljal. Če »Jutro« pisec ni zloben, naj prebere še enkrat naš članek, pa bo videl, kaj smo pisali. V članku bo našel tudi zapisano, da so krščanski ljudje in zavodi prvi poklicani zatirati Mamona in njegov duh, in da bi morali za krščanske ljudi biti najprvo merodajen krščanski značaj, potem šele strokovna sposobnost. Če »Jutro« pisec tega ne razume, zato ne zadene krivda nas, ampak njegovo pamet. Povemo čisto odkrito — in sicer ne na ljubo »Jutrovemu« piscu, ki teh stvari očitno ne razume, — da bomo boj proti Mamonizmu vodili z vsem globokim prepričanjem in zavestjo, da brez tega boja ni zdravila za sodobne socialne rane. In zato nas bo zelo veselilo, če »Jutro« res izpolni, kar obljublja, da bo povedalo še kaj več, če ne bomo molčali. Ne, mi ne bomo molčali, zato povejte vi, Mamonovi sluga, vse, kar veste o čemurkoli in o komurkoli! Na ta način nam boste hote ali ne hote pomagali kidati Mamonov hlev. Seveda dvomimo, da bi »Jutro« hotelo to svojo obljubo držati; kajti prav gotovo se lahko zaveda, da ne bomo pardonerjali nikogar; tudi »Jutrovim« zatočiščem ne bode prizanešeno. Nam ta boj ni fraza, ljudske koristi nam niso za parado, poštenje in morala nam ni le lepa gesta. Mi s to stvarjo mislimo krvavo resno in jo bomo tudi tako resno nadaljevali, ne glede na to, če je to Mamonovim slugam ljubo ali ne!

+ Zagovornik in zaščitnik socialdemokracije — tiste namreč, ki se vedno hodi za gospodom Antonom Kristanom — je postalo »Jutro«, glasilo demokratskih bankokratov, raznih Pribičevićev in Kumanudijev, Žerjavov in Ribnikarjev. Kdor tega ne verjame, naj pogleda v današnje »Jutro«, kjer se bo prepričal o tem, kako milost socialdemokracija uživa v sedanji policajdemokraciji.

+ Kaj je povzročilo polom generalnega štrajka v Primorju. Tržaška »Edinost« piše o tem: Po popolnoma nepristranski sodbi je bil odpor primorskega delavstva proti znatnemu znižanju plač popolnoma upravičen in umeven. Vendar pa štrajk v tem slučaju ni bil pravo sredstvo. Prvič je brezposelnost v vsej Italiji toliko, da ni bilo misliti na popolno izvedbo štrajka. Kdor je na tem, da propade od lakote, ne moremo pričakovati, da bo iz idealnih razlogov odbil delo, ki se mu po dolgem času ponudi. Celo na Angleškem je propadel veliki mornariški štrajk radi brezposelnih stavkolomov. Drugič so pa splošne gospodarske razmere take, da so zagazili štrajkujoči delavci in njihove družine v kratkem času v najhujšo bedo. A industrije, ki sedaj itak nimajo velikih naročil, štrajk niti ni neljub. Tako je prišlo, kar je moralo priti: delavstvo je v svojem popolnoma upravičenem boju podleglo. Krivda pada na delavske voditelje, ki so delavstvo vodili v boj, dasi bi bili morali poznati položaj in vedeti, da štrajk ob danih razmerah ne more uspeti. Poleg gmotne škode, ki jo trpi delavstvo, je posebno težka moralna škoda, ki jo je ob tem neuspehu utrpela delavska stvar. Treba bo mnogo novega dela in truda, da se v delavskih vrstah znova utrdi solidarnost in zaupanje vanjo.

+ Mažari vpadli v Prekmurje. V Prekmursko so zadnje dni minolega meseca vpadle mažarske čete in graničarji in zabtevale od naših straž, naj se umaknejo

za 3 km nazaj. Naše straže so večinoma vstrajale na svojih mestih, ponekod pa so se umaknile. Mažarske patrle so zasedle nekaj naših občin, med temi Kobilje in Jezce. Ko so došla našim ojačenja, so se Mažari zopet umaknili. Po splošnem mnenju so tej vpad organizirali mažarski člani razmejitvene komisije v Veliki Kaniži. Pričakujemo, da bodo merodajni krogi odločno zahtevali pojasnila.

ZITA SME V ŠVICO.

Bern, 2. dec. K vesti Reuterjevega urada iz Funchala, da sme razsodnica Zita odpotovati v Švico, da prisostvuje operaciji slepica enega svojih sinov, se dostavlja, da gre tu na vsak način samo za dovolitev ententnih sil, ker zvezni svet doslej ni imel nobenega povoda, izreči svoje mnenje glede vprašanja prihoda bivše cesarice.

Dnevni dogodki.

— Petnajstletnica »Domagoja«. Jug. katol. akademsko društvo »Domagoja« obhaja 8. t. m. petnajstletnico svojega obstoja. Ob tej priliki priredi poleg cerkvene slovesnosti slavnostno akademijo v dvorani Hrv. Glasb. Zavoda.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 20. do 26. novembra 1921 dela 309 moških in 56 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 249 moških in 57 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo v tem času 256. Promet od 1. januarja do 26. novembra 1921 izkazuje 31.192 strank, in sicer 15.423 delodajalcev in 15.764 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 9498. Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, rudarji, natakariji, natakarike, dninarji, dninarice, slugi, trg. sotrudniki, prodajalke, hlapeci, vzgojiteljice, hotelske sobarice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, ključavničarji za orodje, usnarji, zidarji, tesarji, krojači, čevljarji, gateristi, trgovski sotrudniki, korespondentka, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Kdo je kriv brezposelnosti v trboveljskih prometovnikih. Rudniški komisar, delegat železniškega ministrstva v Trbovljah nam javlja: Moja dužnost je, da se staram, da državne železnice dobijajo redovno odredjeni kontingent i u slučaju, ako nam dodje dovoljno vagona, da ih tražim od Ministrstva Saobraćaja. Ja sam počev od 16. novembra stalno reklamirao prazne vagona, o čemu imam dokaza u svome delovnom protokolu. Da li je u Celju bilo vagona — to je stvar Južne železnice, ali ih oni niso nikad nudili Trbovlju, što mi je na telefonu rekao g. podšef stan. Celje. Moje štetnjice su samo službeno vršene — u Beograd 3 puta za platu i na referiranje i u Ljubljani nekoliko puta u Odeljak za premog. — Krivda je torej na vsak način na strani železniške uprave.

Mož z vjeličastim pajčolanom.

Spisal Tranquille Chevreau. — Prevel M. J. (Dalje.)

Strel je obstrmel. Toda ni se še dobro zavedel, kar je tujec nameril nanj svoje oči s tako jakostjo, da ni ubogi uradnik mogel zdržati njegovega pogleda in začel trepetati po vsem telesu. Nalo pa se je njegov sosed dvignil kot da hoče izreči posebno slavnostno besedo, ki pa se se izpremenila v zategel krik, da je šlo skozi mozeg in kosti in je omahnil na tla. Strel je skočil, da ga dvigne, dasiravno je bil sam kakor iz uma. Medtem so pristopili tudi drugi gosti iz bližine in slednjič spravili neznanca k zavesti.

Na Strelovo vprašanje, kdo je ta človek, mu je eden iz družbe odgovoril, da je ta odličan gospod neki upokojeni zdravnik, ki ga večkrat rado »vržec«.

Strel je kmalu za tem plačal in zapustil ta kraj, kjer ga je doletelo mučno vznemirjenje. Bil je slabe volje in lotevala se ga je bojazen, ki se je ni mogel otresti in je čim dalje bolj narasčala. Ko je šel po slabo razsvetljenih ulicah in srečaval ljudi, se mu je zdelo, da tiči za vsako stvarjo in za vsakim bitjem neka groza, kakršne prej ni bil vajen. Skratka: nič več se ni čutil varnega in bilo ga je strah samega sebe. Tudi cestne svetilke so gorele s čisto posebnim, rekel bi zlobnim plamenom, ki je ob pihanju vetra zaplapolal kot hudiček. Kandelabri so

Dunaj, 2. dec. Kakor poroča »Korresp. Wilhelm« so 74 oseb prijeli neposredno pri plenitvi in jih oddali deželnemu sodišču, 176 oseb so zaradi motenja hišnega miru, tatvine, poškodbe stvari in zaradi drugih deliktov naznanili kozenskemu sodišču; 16 oseb so kaznovali policijsko.

Dunaj, 2. dec. Kakor poroča »Lokal Korrespondenz« so lastniki kavnar ob Ringu in onih obratov v notranjem mestu in v drugem okraju, ki so pri izgredih največ trpeli, prisiljeni, da zapro lokale za več tednov, nekateri celo za več mesecev. Davi je bilo odpuščeno osobje teh obratov.

— Popravljamo. Iz Trbovelj smo prejeli od našega zaupnika sledeče obvestilo: V ponedeljkovi številki »N. Č.« je bil med faktorji, ki so krivi pomanjkanja vagonov in s tem skrčenja obrata v revirjih trb. premogokopne družbe, napaden delegat ministrstva saobraćaja g. Jovanović. Če je gospod kaj na tem kriv, naj ugotovijo drugi, a očitajo se mu je tudi, »da se vozi po zabavah, mesto da bi se brigal za svoj posel«; s tem pa se je delala g. delegatu očitna krivica, ker je g. Jovanović mož sila skromen, ki živi samo svoji družini in svoji službi in ne zahaja v nobeno družbo.

— Dodatek k telefonskemu imeniku za Slovenijo. Poštno in brzojavno ravnanjstvo v Ljubljani je izdalo zaradi mnogih sprememb v telefonskem obratu k »Imeniku telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Sloveniji« nov »Dodatek« ter ga oddaja interesantom po 2 dinarja za kos, toliko da se krijejo nakladni stroški. V Ljubljani in Mariboru ga prodajata tamošnja glavna urada, dobi se pa tudi pri poštini uradih Celje in Ptuj. Interesenti iz drugih krajev naj naroče ta »Dodatek« pri gospodarskem uradu pošte in brzojavnega ravnanjstva v Ljubljani.

Ljubljanski dogodki.

lj Nevarno obolel je p. Avgustin Čampa, provincial frančiškanskega reda. Priporoča se v molitev.

lj Miklavžev večer za revne člane 1. delavskega konsumnega društva. V ponedeljek 5. t. m. ob pol 7. uri zvečer se bo v spodnjih prostorih prvega delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu št. 2 vršil Miklavžev večer. Opozarjamo vse člane, da je večer namenjen le za obdarovanje otrok revnih članov. Revni člani-stariši bodo dobili k temu večeru na dom posebno vabilo. Če bi bil kdo potrebnih prezrt, naj se zgasi v pisarni. Pripomniti pa je, da je konsumova klet za vse članstvo premajhna, vsled česar naj ostali člani oprostite. Vabljeni stariši-člani pa se opozarjajo, da smejo otroci priti k prireditvi le v njihovem spremstvu, sicer ne dobe vstopa.

lj Dijaški dan 1921. Na praznik Brezmadežne, dne 8. decembra obhaja katoli-

se zdeli oživljeni in nalikovali enonogim zlobnozem, ki so prežali na mimoidoče. Poslopja so bila videti skrivnostno tiha, kot da zakrivajo v svojem zidovju grde zločine.

Strel je pospešil svoje korake in slednjič z olajšanim srcem stopil v svojo običajno gostilnico »Pri zmaju«. Tudi ta se mu je zdelo izpremenjena. Dočim se ni preje nikdar zavzel nad tem sicer čisto nedolžnim naslovom, se mu je pokazala zdaj beseda »zmaj« v popolnoma novem obrazu, krvava in ognjena je bila. Stopil je v sobico, kjer so sedeli vsakdanji posetniki, a bili videti vsi nekam zamišljeni. Prav čudno pa se je zdelo Streliu, ko ga je čez nekaj časa vprašal sosed: »No, gospod Strel, kaj pa, da ste danes vi tako potrti?« Hm, jaz, si je mislil Strel, saj »tako vendar drugi potrti in zamišljeni, ne na jaz.

Ko je povečerjal in si prižgal cigareto, je začutil željo priti v pogovor in se obrnil k sosednji mizi, kjer je bilo zbranih več dobro znanih mu gospodov. Začutil se je, kako da ni med njimi tajnika S., ki je bil sicer vedno v tem času že pri večerji. Toda nikdo ni vedel vzroka njegove odsotnosti. Pogovarjali so se o drugih stvareh in že so prišli v precej dobro razpoloženje, kar je tudi Strelo zadovoljilo. A, glej čudo, tedaj stopi v sobo krčmar, ki se mu je že na obrazu bralo, da ve za posebno novico. Stopi k mizi in skrivnostno važno izpove: Tajnik S. je ravnokar izdihnil.

O! O! se je čulo od mize. Krčmar pa je hitel pojasnjevati potek tajnikove nenadne smrti; kap da ga je zadela. Strel se je spet vdal zamišljenosti in utihnil. Ni mu bilo več

Slavka na Dunaju.

Dunaj, 2. dec. Vsi obrati in delavnice so vpostavile delo. Komunistični delavci hodijo okrog in agitirajo za to, da bi se stavka nadaljevala. Na Dunaj so dospeli vojaške čete in oddelki orožništva iz Zapadne Mažarske. Javna poslopja, banke in borza so policijsko zastražene. Danes odpade na borzi razen tega, da se ustavi poslovanje, tudi devizni clearing. Organ komunistične stranke »Die Rote Fahne« je bil danes konfisciran. Delavce, ki so bili včeraj aretirani, so danes preiskali, one, ki so jih zasačili pri plenitvi, so izročili deželnemu sodišču.

ško dijaštvo svoj praznik. V Ljubljani bo prisostvovalo vse katoliško dijaštvo v stolni cerkvi sv. maši, ki jo daruje Prevzvišeni škof ljubljanski. Ob pol 10. uri dop. se vrši v veliki dvorani Ljudskega doma slavnostno zborovanje in ob pol 20. uri v veliki dvorani hotela Union telovadna večer Dijaškega Orla in Orlic-dijakinj združen z družabnim večerom. — Vse članstvo krščansko-socialnih organizacij v Ljubljani pozivamo, da se ta dan polnoštevno pridruži manifestaciji naših najmlajših tako v cerkvi kot v Ljudskem domu in zvečer v Unionu.

lj Maksimalne cene kruha. Na seji občinskega sodišča dne 2. decembra t. l. se je določila v sporazumu z zastopniki pekarn in pekovski pomočnikov, z ozirom na podražitev moke sledeča maksimalna cena za kruh, in sicer: beli kruh 1 štruca 1 kg 18.80 K, pol kilograma 9.40 K, četrt 4.70 K. Rženi kruh hlebeček 1 kg 15 K, črni kruh 1 hlebeček 1 kg 14 K, pol kg 7 K, četrt kg 3.50 K, zemlje navadne 1 kg 22.50 K, zemlja 1 kos 4 in pol dkg 1 K. — Občinsko sodišče pozivlja, da kruh ne sme biti lažji kot goraj omenjena predpisana teža. Ljudi ne sme nihče peči kruh z lažjo težo in radi tega prodajati z manjšo ceno. Te cene stopijo v veljavo z dnem 5. decembrom t. l.

lj Požar v »Balkanovem« skladišču. Danes ponoči okoli 3. ure je izbruhnil v skladiščih »Balkana« na Dunajski cesti, in sicer v prostorih, ki jih ima v najemu trdka Dular & Fabiani, požar, ki je napravil precejšnjo škodo, dasiravno ga je nočni čuvaj »Balkana« takoj zapazil ter je lastna požarna bramba javnih skladišč nemudoma stopila v akcijo. Ko je dospela na lice mesta se mestna požarna bramba in več okoljskih bramb, se je posrečilo ogenj lokalizirati in ukrotiti. Takoj po izbruhu požara je bil na mestu tudi oddelek policijske straže pod poveljstvom častnika in oddelek vojaške straže, ki je deloma prevzel stražno službo, deloma pa pomagal pri gašenju delih. Škoda je znatna, vendar krita z zavarovalnino. Od blaga, ki je vskladščeno pri spedijski trdki »Balkana«, je pogorelo le par zabojev, ki so pa tudi kriti z zavarovalnino. Vzrok požara še ni pojasnjen.

lj Požar v vojni bolnici. Sinoči okrog pol 7. ure je nenadoma pričela goreti velika baraka pri stalni vojni bolnici. V ba-

raki, ki je prirejena v kopalnico, se je nahajalo mnogo perila in bolniškega materiala. Vojasovi in požarni brambi se je posrečilo ogenj omejiti, tako da škoda ni preveč velika. Kako je nastal požar, še ni dognano.

lj Ljubljanski trg. Nakup je postal zadnje tedne slaboomejni v precejšnji meri vsled pomanjkanja denarja. Goveje meso 1 kg 20—24 K po kvantiteti. Telečjega mesa primanjkuje; cena 1 kg 24—26 K. Enako primanjkuje prasičjega mesa. Slanine in masi je na trgu dovolj, nakup slatoten. Slanina 1. vrste 1 kg 16 K, masi se razprodaja 1 kg 82—85 K. Konsum mesnih izdelkov močno raste. Zeleni bi bilo le, da tovarne posvečajo najstrožjo paznjo na kvaliteto, ki pri nas v teh slučajih se ni dosegla prave višine. Cede oljčnine in rib se pripravljajo zadošnja preskrba trga. V pečen, dne 3. t. m. se prično razprodajati na trgu rize na drobno in debelo v vsaki množini, in sicer krapci, mahi semi in ščuke po 40 K 1 kg na prostoru poieg sadnih stonjic. Cede jajo izgleda, da je zavičadalo stalno pomanjkanje, moko se plačuje po 8 K liter, množina je le sedaj vsled ekspanza neznatno. Arhiv bel 1 kg 18 K 80 v, črn 1 kg 15 K, zornje 4½ dkg 1 K, luksurno pečivo praznični, beli 1 kg 12 K, hruške 1 kg 20—24 K, orehi 1 kg 32 K. Moka št. 0 1 kg 20 K, kava 18 K, jesenjen 18 K, otrobi 6 K 50 vin, koruzna moka 12 K, pšenica 1 kg 14 K 40 vin, rž 12 K, ječmen 11 K, oves 9 K, nova koruza 10 K 50 vin, ajda 9 K, lžol 1 kg 13—14 K. Cede zelenjave je trg krit. Solata endivija 2—4 K glava, po velikosti, motovilec 1 kg 20 K, zeljate glave 1 kg 7 K, čebula 1 kg 15 K, krompir 1 kg 4 K 50 vin, kisa repa in kisa zelje 1 kg 12 K. — Specijala: kava 1 kg 94—144 K po kakovosti, sladkor v koškan 1 kg 56 K, v sipi 52 K, olje 1 liter 62—66 K. Mestna aprovizacija je nabavila v zadnjih dveh mesecih 120 vagonov krompirja, 3 vagona masi, 5 vagonov pšenice in 1 vagon zelja.

lj Močne nove športne sanke so na prodaj. Vprašati Ulica Stare Pravde št. 7, nasproti otroški bolnišnici.

lj Popularni koncert v dvorani hotela Tivoli v nedeljo dne 4. t. m. ob 15. do 19. ure Prvovrstni koncertni orkester. Vstopnina prosta. Domače jedine, krave in mesene klobase. Se priporoča Vek. Dolničar.

lj Izgubljeni konjski odeji. Hlapec Kmetij, ke družbo, Janez Kramer je na poti od Narodnega doma do državnega koldvora izgubil, oziroma mu je nekdo izmaknil dve konjski odeji.

Naša društva.

d šentjakobska prosveta. V nedeljo, 4. t. m. ob šestih zvečer bo predaval 8. stolni vikar Fr. Zabrel o velevažnem vprašanju našega časa. Vabimo k obilni udeležbi. Vstop prost.

d Šišersko prosvetno društvo priredi »Miklavžev večer« v ponedeljek zvečer ob pol 7. uri v gostilni »Reininghaus«. Miklavž naj se oglasi v nedeljo in ponedeljek dopoldne v društvenem prostoru v Reininghaus. Vstopnina po 2 din. in 1 dinar. Otroci pod 7. letom prosti. Odbor.

d »Miklavžev večer« Šentpeterskega Orla v Unionu je jutri ob pol 7. uri zvečer. Daria in vstopnice danes od 2 do 8. ure zvečer v Šentpeterskem prosvetnem društvu. Vstopnice pa tudi jutri dopoldne v »Unionu«.

d Dijaški Orel — Ljubljana ima 8. dec. ob 7. uri zvečer v Unionu telovadno prireditev z novim, obilnim sporedom. Prireditve je združena z družabnim večerom. Vstopnina v dvorani 4 din., na galeriji 2 din. — Predprodaja v Ljudskem domu II.

d Slov. kršč. soc. zveza se udeležuje slavnostnega zborovanja ob priliki dijaškega dne z zastavo. Isto naj store tudi ostale katoliške organizacije Ljubljane.

d Uprava Ljudskega edra ima zelo važno sejo jutri, v nedeljo ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu. — V ponedeljek ob 19. uri pa se vrši sestanek vsega clanstva. — Upravnik.

Šifra »NOVI ČAS«

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni delci proti garanciji delo na dom. — Stalno delo zasigurano. — Vprašati: Ljubljana, Emonska cesta št. 8 v pisarni. 110

Manufakturni oddelek Gospodarske Zveze

(na dvorišču)

Ljubljana, Dunajska c. 29

Oglejte si veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga; veliko izbiro čevljev in vsakovrstnega usnja na debelo in drobno.